

УДК 376-056.26

Гордійчук О. Є.

**ПРОВІДНІ ПРИНЦИПИ ІНДИВІДУАЛІЗОВАНОГО НАВЧАННЯ
ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ
В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ**

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, вул. Коцюбинського, 2*

Gordiychuk Oksana

**LEADING THE WAY OF INDIVIDUALIZED TRAINING
AND EDUCATION OF CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS
UNDER INCLUSIVE CLASSES**

У публікації обґрунтовано сутність та провідні принципи індивідуалізованого навчання та виховання дітей з особливими потребами в умовах інклюзивного класу. Наукова публікація знайомить науковців з підґрунтям – концептуальними основами для здійснення індивідуалізованого навчання та виховання дітей окремих категорій.

Ключові слова: індивідуалізоване навчання і виховання дітей з особливими потребами, принцип індивідуального підходу, гуманістичної спрямованості, доступності, індивідуалізації та адаптації, принцип балансу, принцип поєднання індивідуального та соціального, принцип відповідності розвиваючого середовища особливостям індивідуального і вікового розвитку дитини, принцип керованості.

In publishing the essence and key principles of individualized training and education of children with special needs in terms of inclusive class. Scientific publication introduces scholars from the foundation - the conceptual framework for individualized training and education of children of certain categories .

Keywords: individualized training and education of children with special needs , the principle of individual approach , humanistic orientation , accessibility, individualization and adaptation of the principle of balance, the principle of combining individual and social, developmental environment correspondence principle features of the individual and the age of the child , the principle of control.

Актуальність здійснення індивідуалізованого навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного класу зумовлена зміною освітньої парадигми на гуманістичну – освіта для всіх, школа для всіх [1, с.561].

Так, Г. А. Лопатка, С. Д. Максименко, Н. Є. Мойсеюк, С. Ю. Ніколаєва, А. Г. Панченко, П. В. Папуча, М. В. Савчин, І. Ф. Харламов, М. Ю. Шабарин, Т. Д. Щербан та ін. вивчали різноманітні аспекти цієї проблематики. Однак, все ж таки потреба розгляду принципів індивідуалізованого навчання та виховання потребує першочергового дослідження та вивчення.

Мета публікації полягає в обґрунтуванні сутності та виокремленні провідних принципів індивідуалізованого навчання та виховання дітей з особливими та їх короткій характеристиці.

На нашу думку, *індивідуалізоване навчання і виховання дітей з особливими потребами* – система педагогічних дій спрямованих на організацію навчально-виховного процесу, при якому враховується індивідуальні відмінності кожного учня, рівень розвитку його здібностей до навчання, спрямованих на всебічний і гармонійний розвиток дитини з особливими потребами в умовах інклюзивного класу.

При здійсненні індивідуалізованого навчання і виховання педагог керується певними керівними положенням, які спрямовує на досягнення відповідного результату. В нашому випадку, виокремлені принципи – є основоположними ідеями, що пронизують собою весь процес індивідуалізованого навчання та виховання дітей з особливими потребами. До них належать: *принцип індивідуального підходу, гуманістичної спрямованості, доступності, індивідуалізації та адаптації, принцип балансу, принцип*

поєднання індивідуального та соціального, принцип відповідності розвиваючого середовища особливостям індивідуального і вікового розвитку дитини, принцип керованості тощо.

Так, педагог повинен здійснювати в роботі з дитиною особливих потреб, індивідуальний підхід, який властивий тільки їй, позаяк нозологія кожної має свої особливості. Це той шлях із сотні до серця дитини, за словами М.Володько, який в кінцевому результаті все ж принесе успіх [2, с.51].

Принцип гуманістичної спрямованості спрямований на визнання цінностей особливої дитини, її прав і свобод, вільний розвиток, повагу до неї та ін. Важливим у дотриманні цього принципу в навчальній та виховній діяльності є концентрація уваги на тому, що «особистість дитини з особливими потребами» - це найвища цінність з поміж усіх інших, особистість дитини – це пріоритетний суб'єкт навчання, а не засіб досягнення мети.

Щодо індивідуалізації та адаптації навчальних програм до можливостей та потреб дітей з особливими потребами, то варто вказати на певну складність, оскільки укладання таких програм-справа аматорська на сьогоднішній час, а підручники – взагалі відсутні. Асистент вчителя, як свідчить практика і спостереження, до заняття з дитиною, готує власно розроблені додаткові завдання та дидактичні матеріали.

Вагомої реорганізації і адаптації потребує нині середовище, в якому навчається, виховується та розвивається дитина з особливими потребами. Поясненням цьому є врахування індивідуальних та вікових особливостей дитини.

Принцип керованості передбачає, що кожен крок до здійснення індивідуалізованого навчання і виховання дітей з особливими потребами повинен бути керованим і контрольованим, та узгодженим з принципом зворотнього зв'язку [3, с.104].

Таким чином, ми глибоко переконані, що актуальність окресленої в публікації проблеми визначається не лише соціокультурними передумовами та новими освітніми тенденціями, а також пріоритетними напрямками реалізації

самої моделі інклюзивної освіти щодо соціального, в першу чергу, емоційного, когнітивного розвитку кожної дитини. Вкрай необхідно, щоб вона відчувала себе неповторною особистістю та повноцінним учасником суспільного життя.

Література:

1. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: зб. наукових праць. — К.: Університет «Україна», 2010. — № 7(9). — 561 с.
2. Володько В. М. Індивідуалізація й диференціація навчання: понятійно-категорійний аналіз / В.М.Володько // Педагогіка і психологія. — 1997. — № 4. — С. 9.
3. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: Навчальний посібник / Н.Є. Мойсеюк. — К.: Гранмна, 1999 — 350 с.

10.03.2014 р.